

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Рослана Иванова Моравенова – Станева

АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив, катедра „Хореография“
на

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“

Професионално направление шифър 8.3 „Музикално и танцово изкуство“,
докторска програма „Хореография“

Докторант: Пламена Василева Моралиева,

докторант към катедра : Хореография“, факултет по Изкуствата при ЮЗУ
„Неофит Рилски“ гр. Благоевград.

**Тема: „Роли на традиционната българска танцова култура в
съвременността. Трансформации и въздействие“**

Научен ръководител: доц. Георги Гаров

Становището е изготвено въз основа на Заповед №1013 от 26.06.2023 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград. Като член на научното жури получих и се запознах детайлно с материалите на кандидата. Представените от докторанта дисертационен труд, автореферат, справка за приносите в дисертационния труд, публикации по темата са в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Прилежно изпълнените изисквания ми дават възможност за обективна и пълна оценка на кандидата.

Творческата биография, която представя Пламена Василева Моралиева, дава информация за професионалното и израстване и постижения, които са тясно свързани с хореографското изкуство. През 2010г. тя завършва

средното си образование в Национално училище за фолклорни изкуства „Филип Кутев“ гр. Котел със специалност „Български танци“, професия „танцьор“, което е отправна точка за нейното творческо развитие.

През 2014 година завършва образователно квалификационна степен „бакалавър“ със специалност „Българска народна хореография“, катедра „Хореография“, факултет по Изкуствата при ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград с дипломна работа на тема: „Змейова невеста“. Образователно квалификационна степен „магистър“ придобива през 2016 година в магистърска програма „Теория и критика на хореографското изкуство“, катедра „Хореография“, факултет по Изкуствата при ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград. Всичко това допълва очертаната насока в научните интереси на кандидата. От 2016 г. до 2018 г. е хоноруван преподавател в катедра „Хореография“ факултет по Изкуствата при ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград, а от 2018 година до днес е назначена като асистент в катедра „Хореография“ факултет по Изкуствата при ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград.

Ас. Пламена Моралиева преподава дисциплините: „Детски танци и игри“, „Български народни танци“, „Спорт – спортни танци“, „Спортни танци“, „Сценични танци“, „Хореографска композиция“, „Обработка на български народни танци“, „Методика на преподаване на български народни танци“, „Ансамбъл“, „Моден спектакъл – сценично поведение“. В професионалното и развитие в ансамбъл „Пирин“, гр. Благоевград на длъжност „танцьор“, както и като хореограф в Клуб по спортни танци „Карат“ към НЧ „Никола Вапцаров – 1866“ гр. Благоевград и в детски танцов състав „Вихрен“ към НЧ „Никола Вапцаров – 1866“ гр. Благоевград откриваме специален акцент, залегнал в педагогическата практика, а именно желанието да изследва и съхрани българския фолклорен танц.

Представената така формулирана тема на изследването **„Роли на традиционната българска танцова култура в съвременността. Трансформации и въздействие“** буди интерес. Дисертационният труд е с обем 164 страници, от които 124 основен текст. Състои се от увод , три глави, (като в края на всяка глава се правят отделни изводи), заключение и 10 приложения. Наблюдава се добро познаване на литературните извори относно темата на изследването с малки изключения. Библиографията включва 115 заглавия на кирилица, 70 интернет източника и 24 имена на респонденти.

В уводната част ас. Моралиева мотивира целта на изследването си с необходимостта не само да се представят особеностите на хорото в танцовата култура , но и да се обследват по-прецизно неговите специфики, трансформации и въздействия, обвързани със сценичното танцово изкуство на фолклорна основа в съвременността. Оттук съдържателният план на дисертационния труд следва структура, в чието многообразие логично намират място всички най-важни ракурси, осветляващи проблематиката.

В първа глава „Присъствие на хорото в съвременните празници“ докторантката е насочила внимание към обредната и празнична танцувалност в миналото и каква е посвещаващата и приобщаваща роля на традиционното българско хоро в тях. Всички понятия са извлечени и дефинирани според различни авторитетни източници, което ми дава основание да виждам един задълбочен изследователски поглед към темата.

Във втора глава „Функции на хорото в хореографски произведения на фолклорна основа“ Пламена Моралиева прави анализ на хореографски постановки на фолклорна основа, подбрани в широк времеви диапазон. Поставената цел е да се изведат конкретни роли на традиционното хоро, което служи за основа при изграждане на танцови произведения. Избраната комплексна методология разширява изследователския поглед и обогатява

научния анализ, което позволява на докторантката да откряне вратата към задълбочени научни изследвания в областта на фолклорното танцово изкуство и формообразуването чрез първоизточника - автентичния танцов фолклор.

В трета глава „Хорото в съвременните институции за фолклорни танци“ се разглежда спецификата на съвременната танцова дейност в танцови институции, танцови форуми, събития и мероприятия. Моралиева разглежда естественото развитие на творците и дейците в областта на фолклорното танцово изкуство. Тя изследва трансформациите на оказаните форми и въздействието на авторските търсения, които бележат нов етап по отношение на творческото преосмисляне и интерпретиране на хореографския материал. В потвърждение на това са и думите на Петър Динеков: *копнежът на човека от народа е към нещо ново и изключително, което надхвърля рамките на всекидневния живот и осъществява мечтите и поетическите видения.*

В своя дисертационен труд докторантката дава отчетлив израз не просто на своята професионална практика, а осъществява успешно своите цели в теоретичната проблематика за постигане на приложни резултати. Не на последно място това изследване в едно с анализите и изводите на автора дава пространна представа за процесите на трансформация и адаптация в традиционната танцова култура и нейните роли спрямо социалните норми и нужди на съвремието и съвременния човек.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изхождайки от всичко казано по-горе, изразявам своята положителна оценка за дисертационния труд: **„Роли на традиционната българска танцова култура в съвременността. Трансформации и въздействие“** и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Пламена Василева

Моралиева образователната и научна степен „доктор” в Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”, „Хореография”.

23.07.2023г.

ИЗГОТВИЛ:

Доц. д-р Рослана Моравенова-Станева

OPINION

from

Prof. Dr. Roslana Ivanova Moravenova – Staneva

AMTII "Prof. Asen Diamandiev" - Plovdiv, Department of "Choreography"

on

Dissertation work for the award of the educational and scientific degree

"Doctor"

Professional direction code 8.3 "Music and dance art", doctoral program

"Choreography"

Doctor: Plamena Vasileva Moralieva,

PhD candidate at the Department of Choreography, Faculty of Arts at the Neofit
Rilski University of Blagoevgrad.

Topic: "Roles of traditional Bulgarian dance culture in modern times.

Transformations and Impact"

Director of studies: Associate Professor Georgi Garov

The opinion was prepared on the basis of Order No. 1013 of 26.06.2023 of the Rector of the Neofit Rilski University of Blagoevgrad. As a member of the scientific jury, I received and familiarized myself with the applicant's materials in detail. The doctoral student's dissertation, abstract, report on the contributions in the dissertation, publications on the subject are in accordance with the requirements of the ZRASRB, PPZRASRB for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor". Duly fulfilled requirements enable me to objectively and fully assess the candidate.

The creative biography, which presents Plamena Vasileva Moralieva, gives information about the professional growth and achievements that are closely related to the choreographic art. In 2010 she graduated from the National School

of Folk Arts "Philip Koutev" in Kotel, majoring in "Bulgarian dances", profession "dancer", which was the starting point for her creative development.

In 2014, she graduated with a bachelor's degree, majoring in "Bulgarian folk choreography", Department of Choreography, Faculty of Arts at the Neofit Rilski University of Blagoevgrad, with a thesis on the topic: "Dragon Bride". In 2016, he obtained a master's degree in the master's program "Theory and Criticism of Choreographic Art", Department of Choreography, Faculty of Arts at Neofit Rilski State University of Blagoevgrad. All this complements the outlined direction in the candidate's scientific interests. From 2016 to 2018, she was a part-time teacher in the Choreography Department, Faculty of Arts at Neophyt Rilski State University of Blagoevgrad, and from 2018 to today she was appointed as an assistant in the Choreography Department, Faculty of Arts at South State University. Neophyte Rilski" Blagoevgrad.

As. Plamena Moraliyeva teaches the disciplines: "Children's dances and games", "Bulgarian folk dances", "Sports - sports dances", "Sports dances", "Stage dances", "Choreographic composition", "Processing of Bulgarian folk dances", "Methodology of teaching Bulgarian folk dances", "Ensemble", "Fashion spectacle - stage behavior". In the professional and development in ensemble "Pirin", city of Blagoevgrad in the position of "dancer", as well as a choreographer in Club of sports dances "Karat" at the National Primary School "Nikola Vaptsarov - 1866" city of Blagoevgrad and in children's dance ensemble "Vihren" to the Primary School "Nikola Vaptsarov - 1866", Blagoevgrad we find a special emphasis, embedded in the pedagogical practice, namely the desire to explore and preserve the Bulgarian folk dance.

The thus formulated topic of the study "Roles of traditional Bulgarian dance culture in modern times. Transformations and impact' arouses interest. The dissertation has a volume of 164 pages, of which 124 are the main text. It consists of an introduction, three chapters, (at the end of each chapter separate conclusions

are drawn), a conclusion and 10 appendices. A good knowledge of the literature sources regarding the topic of the study is observed with few exceptions. The bibliography includes 115 Cyrillic titles, 70 Internet sources, and 24 respondent names.

In the introductory part, Associate Professor Moralieva motivates the purpose of her research with the need not only to present the characteristics of the horo in dance culture, but also to examine more precisely its specifics, transformations and impacts, linked to the stage art of folk-based dance in modern times. From here, the content plan of the dissertation follows a structure, in the diversity of which logically find a place for all the most important angles illuminating the problem.

In the first chapter, "Presence of the Horo in Modern Feasts", the PhD student has drawn attention to the ritual and festive dancing in the past and what is the consecrating and inclusive role of the traditional Bulgarian Horo in them. All concepts are derived and defined according to various authoritative sources, which gives me reason to see an in-depth research look at the subject.

In the second chapter, "Functions of the horo in choreographic works based on folklore", Plamena Moralieva analyzes choreographic productions based on folklore, selected in a wide time range. The goal is to bring out specific roles of the traditional dances, which serves as a basis for building dance works. The selected complex methodology broadens the research view and enriches the scientific analysis, which allows the doctoral student to open the door to in-depth scientific research in the field of folk dance art and form formation through the primary source - the authentic dance folklore.

In the third chapter, "The horo in contemporary folk dance institutions", the specifics of contemporary dance activity in dance institutions, dance forums, events and activities are examined. Moralieva examines the natural development of artists and actors in the field of folk dance art. She explores the transformations

of rendered forms and the impact of authorial searches, which mark a new stage in terms of creative rethinking and interpretation of choreographic material. In confirmation of this are the words of Petar Dinekov: *the yearning of the man of the people is for something new and extraordinary, which transcends the boundaries of everyday life and fulfills dreams and poetic visions.*

In her dissertation, the doctoral student gives a clear expression not only to her professional practice, but also successfully implements her goals in the theoretical issues to achieve applied results. Last but not least, this study, together with the author's analyzes and conclusions, gives a broad idea of the processes of transformation and adaptation in traditional dance culture and its roles in relation to the social norms and needs of the present and modern man.

CONCLUSION

Based on everything said above, I express my positive assessment of the dissertation work: "**Roles of traditional Bulgarian dance culture in modern times. Transformations and impact**" and I propose to the respected scientific jury to award Plamena Vasileva Moralieva the educational and scientific degree "doctor" in Professional direction 8.3 "Music and dance art", "Choreography".

23.07.2023

prepared by:

Assoc. Dr. Roslana Moravenova-Staneva